КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Інститут управління
Кафедра педагогіки та управління закладом освіти

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ПП 1 "Еволюція педагогічних теорій, концепцій та практик"

2026 - 2027 навчальний рік

Викладач	Сущенко Тетяна Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та управління закладом освіти
Контактний телефон	+380662912656
Ідентифікатор та код доступу (Zoom / Google Meet)	261 918 1300, код доступу 1eXAp9
E-mail:	t.su@ukr.net
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=4324
Консультації	Консультації проводяться в дистанційному режимі за попереднім погодженням із викладачем через месенджери або електронну пошту

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Галузь знань	А Освіта	
Спеціальність	А1 Освітні науки	
Освітня програма	Педагогіка вищої школи	
Форма навчання	Очна (денна), заочна	
Мова викладання	Українська	
Курс (рік навчання), семестр	Курс 1, семестр 1	
Цикл підготовки	Професійної підготовки	
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Обсяг дисципліни	Кількість кредитів ECTS	4
	Загальна кількість годин	120
	Аудиторних годин	42
	Лекції	24
	Практичні	18
	Самостійна робота	78
Форма контролю	Екзамен	
Попередні компоненти (Пререквізити)	Базові знання з історії освіти, філософії та педагогіки бакалаврського рівня.	
Паралельні та подальші компоненти (Постреквізити)	Паралельні: ЗП 4 Методологія наукових досліджень в освіті, ПП 2 Сучасні освітні технології Подальші: ПП 4 Ділове адміністрування в системі освіти, ПП 6 Педагогіка вищої школи	

МЕТА, ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – формування цілісного розуміння розвитку педагогічних теорій, концепцій та університетських моделей, здатності критично оцінювати вітчизняний і зарубіжний освітній досвід та обґрунтовувати його використання в сучасній вищій школі.

Завдання навчальної дисципліни:

- розкрити історичні передумови та закономірності розвитку педагогічної думки й вищої педагогічної освіти;
- простежити зміни призначення університету, змісту освіти та взаємодії викладача і здобувача в різних університетських моделях;
- сформувати вміння аналізувати спадщину Г. Сковороди, К. Ушинського, А. Макаренка та В. Сухомлинського з урахуванням історичного контексту й можливостей її застосування у вищій школі;
- розвинути навички порівняльного аналізу систем вищої освіти європейських країн, США та Канади;
- розкрити засади гуманістичної, людиноцентрованої та доказової педагогіки;
- сформувати вміння обґрунтовувати освітні рішення з урахуванням дослідницьких даних, потреб здобувачів та умов діяльності університету;
- залучити здобувачів до розроблення пропозицій щодо стійкості й розвитку закладів вищої освіти в умовах загроз і відбудови України.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні знати:

- основні етапи та закономірності розвитку вищої педагогічної освіти у світовому й вітчизняному контекстах;
- провідні педагогічні ідеї Античності, Середньовіччя та Відродження, їхній вплив на подальший розвиток освіти;
- характерні ознаки класичних університетських моделей і напрями їх трансформації;
- зміст ідеї "сродної праці" Г. Сковороди, антропологічної концепції К. Ушинського, педагогічних концепцій А. Макаренка та В. Сухомлинського;
- історичні умови виникнення педагогічних концепцій та обмеження їх перенесення в сучасну освітню практику;
- особливості становлення й організації вищої освіти в країнах Європейського Союзу, Великій Британії, США та Канаді;
- засади гуманістичної та людиноцентрованої педагогіки, їхній зв'язок зі студентоцентрованим навчанням;
- принципи доказової педагогіки та критерії оцінювання обґрунтованості освітніх рішень;
- чинники стійкості освітніх систем і підходи до забезпечення неперервності навчання в умовах загроз;
- напрями розвитку вищої педагогічної школи в контексті відбудови України.

Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні вміти:

- пояснювати зв'язок педагогічних ідей та освітніх практик із суспільними й культурними умовами їх виникнення;
- порівнювати університетські моделі за визначеними критеріями: призначенням, організацією навчання, роллю досліджень і характером управління;
- аналізувати педагогічні першоджерела та розрізняти авторські положення і їх подальші інтерпретації;
- обґрунтовувати можливості й обмеження використання ідей педагогів-класиків

у сучасній вищій школі;

- зіставляти системи вищої освіти європейських країн, США та Канади, враховуючи відмінності їхнього розвитку й організації;
- аргументувати власну позицію під час обговорення педагогічних концепцій, спираючись на джерела та конкретні приклади;
- розробляти навчальні завдання з урахуванням принципів доказової педагогіки та визначати способи перевірки їх результативності;
- аналізувати моделі забезпечення стійкості ЗВО й пропонувати заходи для підтримки освітнього процесу в умовах воєнного стану;
- розробляти та представляти міждисциплінарний проєкт "Університет майбутнього: візія 2030", обґрунтовуючи його концепцію, очікувані результати й умови реалізації.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх наук.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 10. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 1. Здатність проєктувати і досліджувати освітні системи.

СК 7. Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.

СК 8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

Програмні результати навчання

РН 1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.

РН 7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.

РН 9. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ГЕНЕЗИС ТА ВІТЧИЗНЯНА СПАДЩИНА

Тема 1. Закономірності та етапи розвитку вищої педагогічної освіти в світі.

Тема 2. Еволюція класичних університетських моделей.

Тема 3. Педагогічні концепції Античності, Середньовіччя та Відродження.

Тема 4. Філософсько-педагогічна спадщина Григорія Сковороди у вищій школі.

Тема 5. Антропологічна концепція К. Ушинського та розвиток педагогічної науки.

Тема 6. Інноваційні концепції А. Макаренка та В. Сухомлинського: сучасний вимір.

РОЗДІЛ 2. КОМПАРАТИВНА ПЕДАГОГІКА ТА СУЧАСНІ СВІТОВІ ПАРАДИГМИ

Тема 7. Становлення та розвиток систем вищої освіти в країнах Європейського Союзу.

Тема 8. Специфіка та порівняльний аналіз моделей вищої освіти Північної Америки.

Тема 9. Гуманістичні та людиноцентровані парадигми сучасної педагогіки.

Тема 10. Концепції доказової педагогіки та феномен заснованого на доказах навчання.

Тема 11. Стійкість освітніх систем в умовах суспільно-політичних загроз.

Тема 12. Перспективи розвитку вищої педагогічної школи в контексті відбудови України.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Контроль результатів навчання та рівня сформованості компетентностей здобувачів здійснюється на засадах прозорості та академічної доброчесності відповідно до Положення про критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Класичному приватному університеті. http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/node/5478

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються такі види контролю:

1. **Вхідний контроль:** проводиться у формі короткого опитування з історії освіти та педагогіки для визначення початкової підготовки здобувачів. Має діагностичне призначення й не впливає на підсумкову оцінку.

2. **Поточний контроль:** здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та семінарських занять, охоплює оцінювання практичних робіт, а також тематичних тестів за матеріалом розділів. Завершується представленням проєкту "Університет майбутнього: візія 2030".

3. **Семестровий (підсумковий) контроль:**

проводиться у формі екзамену та передбачає виконання завдань екзаменаційного білета за матеріалом усього курсу.

Особливість оцінювання: всі види вхідного, поточного і семестрового контролю оцінюється викладачем за **100-бальною шкалою**.

Для оцінювання студентів використовується система накопичування балів. Згідно з "Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ" підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS.

Загальний підсумковий бал за дисципліну (за 100-бальною шкалою) формується як середньозважена величина на основі всіх поточних і підсумкових оцінок здобувача, отриманих протягом семестру, з урахуванням питомої ваги кожного виду діяльності.

Підсумковий бал = ($B_{вхід.} \times k_{вхід.}$) + ($B_1 \times k_1$) + ($B_2 \times k_2$) +… +($B_n \times k_n$) + ($B_{екз.} \times k_{екз.}$)

де:

$B_{вхід.}$ – бал за виконання завдань вхідного контролю, виставлений за 100-бальною шкалою *(за наявністю)*; $k_{вхід.}$ – ваговий коефіцієнт вхідного контролю (як правило $k_{вхід.}$ =0. Оцінка вхідного контролю не впливає на загальну оцінку з дисципліни і є інформацією для викладача щодо рівня індивідуальної готовності студентів вивчати дану дисципліну);

B_1, B_2, B_3,...., B_n – бали за виконання завдань поточного контролю на практичних (семінарських) заняттях, самостійної та індивідуальної роботи, виставлений за 100-бальною шкалою; $k_1, k_2, k_3,...., k_n$ – вагові коефіцієнти відповідного виду контролю;

$B_{екз.}$ – бал за підсумковий семестровий контроль (екзамен), виставлений за 100-бальною шкалою *(за наявністю)*; $k_{екз.}$ – ваговий коефіцієнт підсумкового семестрового контролю (екзамену).

Сума вагових коефіцієнтів поточного та підсумкового контролю дорівнює 1

$$k_1 + k_2 + k_3 + ... + k_n + k_{екз.} = 1$$

Структура компонентів оцінювання та їх питома вага

Види навчальної діяльності здобувача	Шкала оцінювання завдання	Ваговий коеф.	Питома вага у загальній оцінці
Вхідний контроль	100	0	0
Розділ 1. Історико-педагогічний генезис та вітчизняна спадщина			
Тема 2			
Практична робота 1. Порівняльний аналіз моделей Університету Гумбольдта та Наполеонівської моделі	100	0,05	5
Тема 4			
Практична робота 2. Аналіз концептуальних ідей Г. Сковороди щодо "сродної праці" у сучасній вищій школі	100	0,05	5
Теми 6, 9			
Практична робота 3. Дискусійна панель: Гуманістична спадщина В. Сухомлинського у студентоцентрованому навчанні	100	0,05	5
Тематичний тест 1 за матеріалом тем 1–6	100	0,10	10
Розділ 2. Компаративна педагогіка та сучасні світові парадигми			
Тема 7			
Практична робота 4. Компаративний аналіз освітніх систем Великої Британії, Німеччини та Франції	100	0,05	5
Тема 8			
Практична робота 5. Особливості організації навчального процесу в університетах США та Канади	100	0,05	5
Теми 9–10			
Практична робота 6. Практикум із проектування освітніх завдань на принципах доказової педагогіки	100	0,08	8
Тема 11			
Практична робота 7. Опрацювання моделей забезпечення стійкості ЗВО в умовах воєнного стану	100	0,05	5
Теми 9–12			
Практична робота 8. Розробка міждисциплінарного проекту "Університет майбутнього: візія 2030"	100	0,12	12
Тематичний тест 2 за матеріалом тем 7–12	100	0,10	10
Екзамен	**100**	**0,30**	**30**
Разом	**100**	**1**	**100**
Додаткові досягнення з навчальної дисципліни (за наявністю) Результати науково-дослідної діяльності здобувача, зокрема за такі активності: – участь у предметних олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт з навчальної дисципліни; – участь у засіданнях наукових гуртків, зокрема в обговореннях у форматі круглих столів, присвячених актуальним темам з навчальної дисципліни; – публікації результатів досліджень у вигляді наукових статей, тез доповідей, а також виступи на наукових конференціях.	**До 10 балів**		

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

100-бальна система	шкала ЄКТС	Національна шкала	Характеристика вимог та критеріїв оцінювання
90–100	A	Відмінно	Здобувач повно й точно розкриває питання, пояснює зв'язок педагогічних ідей з історичними та суспільними умовами їх виникнення. Порівнює університетські моделі за чіткими критеріями, критично аналізує джерела, розрізняє авторські положення та їх подальші інтерпретації. Аргументовано визначає можливості й обмеження застосування педагогічної спадщини в сучасній вищій школі. Проєктні рішення обґрунтовані, узгоджені з метою та умовами реалізації. Самостійно формулює висновки й змістовно відповідає на запитання.
82–89	B	Добре	Здобувач правильно розкриває основні положення теми, пояснює розвиток педагогічних концепцій і відмінності освітніх моделей. Використовує відповідні джерела та приклади, формулює обґрунтовані висновки. Практична або проєктна робота відповідає умовам завдання, проте окремі аргументи чи умови реалізації потребують деталізації. Допускає несуттєві неточності, які переважно виправляє самостійно.
75–81	C	Добре	Здобувач розкриває основний зміст питання, загалом правильно характеризує педагогічні концепції та освітні системи. Порівняння подекуди має описовий характер, зв'язки між історичними ідеями та сучасною практикою пояснено недостатньо. Джерела використано доречно, але їх критичний аналіз обмежений. Запропоновані рішення загалом відповідають завданню, хоча окремі висновки й пропозиції потребують додаткового обґрунтування.
67–74	D	Задовільно	Здобувач відтворює основні відомості, але допускає неточності в характеристиці педагогічних ідей, історичних етапів або університетських моделей. Порівнює переважно окремі ознаки без послідовних критеріїв. Власні висновки недостатньо аргументовані, використання джерел обмежене. Практичне завдання виконано частково; проєктні пропозиції потребують уточнення та узгодження з умовами реалізації. Для пояснення окремих положень потребує допомоги викладача.
60–66	E	Задовільно	Здобувач демонструє мінімально достатнє розуміння теми: називає основні педагогічні ідеї та ознаки освітніх моделей, але має труднощі з поясненням їх розвитку й взаємозв'язків. Відповідь фрагментарна, приклади та висновки поверхові. Практична робота містить основні необхідні складники, проте має суттєві недоліки аналізу й аргументації. Може пояснити її задум і відповісти на прості запитання з підказками викладача.

100-бальна система	шкала ЄКТС	Національна шкала	Характеристика вимог та критеріїв оцінювання
35–59	FX	Незадовільно	Здобувач не розкриває основного змісту питання, допускає істотні помилки в тлумаченні педагогічних концепцій та освітніх моделей. Не може здійснити обґрунтоване порівняння або підтвердити висновки джерелами. Практична чи проєктна робота не відповідає основним умовам завдання, запропоновані рішення недостатньо пояснені. Потрібні додаткове опрацювання матеріалу та повторне проходження оцінювання.
1–34	F	Незадовільно	Здобувач не демонструє базових знань і вмінь, необхідних для виконання завдання. Не розрізняє основних педагогічних концепцій та університетських моделей, не може пояснити їх характерні ознаки або сформулювати змістовну відповідь навіть із допомогою викладача. Завдання не виконано або поданий результат не дає змоги встановити досягнення відповідних результатів навчання.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: 100-БАЛЬНА, НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо термінів виконання завдань та перескладання	З огляду на безпекову ситуацію, повітряні тривоги та перебої з електропостачанням, освітній процес базується на принципах гнучкості та академічної підтримки. Усі завдання виконуються здобувачами в асинхронному режимі без застосування штрафних санкцій чи зниження балів за порушення первинних термінів, якщо затримка зумовлена об'єктивними обставинами непереборної сили. Здавання та перескладання пропущених завдань чи тем здійснюється у зручному для студента темпі протягом семестру за погодженням із викладачем без будь-яких обмежень.
Політика академічної доброчесності	Здобувачі освіти зобов'язані неухильно дотримуватись принципів академічної доброчесності під час виконання усіх видів навчальної, наукової та творчої діяльності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання та академічне шахрайство. Здобувачам освіти забороняється вдаватися до будь-яких форм академічного шахрайства, зокрема: використовувати під час контрольних заходів заборонені матеріали або технічні засоби; посилатися на джерела, які не використовувались у роботі; здавати роботи з однаковим змістом, підготовлені різними особами. У разі встановлення порушення академічної доброчесності до здобувача освіти можуть бути застосовані такі заходи академічної відповідальності, як повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо), повторне вивчення відповідного освітнього компонента або відрахування з університету.
Політика щодо відвідування занять в умовах воєнного стану	Відвідування навчальних занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим відповідно до затвердженого розкладу. *Організація освітнього процесу в умовах загрози та повітряних тривог* У разі включення сигналу "Повітряна тривога" під час проведення занять у режимі реального часу (Zoom / Google Meet) або перебування в приміщеннях Університету, проведення синхронного заняття негайно припиняється, а всі учасники освітнього процесу зобов'язані перейти до укриттів. Навчальне заняття, перерване через сигнал "Повітряна тривога" або яке не відбулося через її тривалість, автоматично переводиться в асинхронний режим. Відсутність здобувача освіти на синхронній конференції під час повітряної тривоги, відсутності електроенергії або зв'язку не є підставою для виставлення заборгованості чи зниження підсумкової оцінки, за умови опрацювання навчального матеріалу та виконання завдань в асинхронному режимі. *Застосування дистанційних технологій та форс-мажорних обставин* У разі переходу університету або його окремих структурних підрозділів на навчання із використанням дистанційних технологій через безпекову ситуацію чи інші форс-мажорні обставини, освітній процес регулюється *"Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти з використанням дистанційних технологій при обмежені або відсутності фізичного відвідування закладів освіти здобувачами з причин непереборної сили (природні катаклізми, заходи карантинного порядку та інші форс-мажорні обставини) в "Класичному приватному університеті"*. Формат участі у дистанційних заняттях адаптується до поточних технічних можливостей та умов безпеки здобувачів і викладачів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова

1. Артемова Л. В. Історія педагогіки України : підручник. Київ : Либідь, 2006. 424 с.

2. Зайченко І. В. Історія педагогіки : у 2 кн. Кн. 1. Історія зарубіжної педагогіки : навч. посіб. Київ : Видавничий дім "Слово", 2010. 624 с.

3. Лузан П. Г., Васюк О. В. Історія педагогіки та освіти в Україні : навч. посіб. 2-ге вид., допов. і перероб. Київ : ДАКККіМ, 2010. 296 с.

4. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. DOI: https://doi.org/10.24139/978-966-698-309-4/CHE.

5. Сущенко Т. І., Самодумська О. Л., Баталкіна В. І., Дудчак Г. П. Еволюція особистісного фактора у професійній освіті: проблеми і пошуки. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2021. Вип. 79. Т. 2. С. 130–134. DOI: https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.79.2.24.

Допоміжна

6. Мосіяшенко В. А., Курок О. І., Задорожна Л. В. Історія педагогіки України в особах : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2005. 266 с.

7. Онищенко В. Д. Фундаментальні педагогічні теорії : монографія. Львів : Норма, 2014. 356 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/4941/.

8. International Commission on the Futures of Education. Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education. UNESCO, 2021. URL: https://www.unesco.org/en/articles/reimagining-our-futures-together-new-social-contract-education.